

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ ?

Најмасивнији живи створ на земљи је гигантско дрво секвоје у Калифорнији, висине око 84 метара, пречника дебла око 11 метара и масе око 1385 тона.

Дрвеће представља најдужи живи организам на свету.

Највишље дрво на свету је секвоја названа «Хиперион» висине око 115 метара, а најниже дрво је патуљаста арктичка врба са висином од само 3 центиметра.

Дрвеће усваја 90% потребних хранива из ваздуха, а само 10% из земљишта.

Дрво средње величине за 24 часа ослобађа толико кисеоника колико је потребно за дисање три човека.

Годишње се на једном хектару четинарске шуме задржава 40 тона прашине, а лишћарске шуме задржавају 100 тона.

У сенци дрвећа у врелом дану температура је нижа за 4-5 степени целзијуса него изван сенке.

На зеленим површинама у пролетњем и летњем периоду ваздух садржи 42%, а у зимском 37% мање прашине, него ваздух изнад градских простора без зеленила.

У дубини шумског масива садржај прашине у ваздуху се смањује за више од 2,5 пута. Прашину најбоље задржавају храпави листови, на пример бреста (*Ulmus campestris*) или лишће покривено длочицама, као код јоргована (*Syringa vulgaris*).

Ако узмемо да је релативна влажност ваздуха на улици без зеленила 100%, то ће у озелењеном стамбеном блоку влажност бити 116%, а у парку 204%.

Ваздух у парку садржи 200 пута мање бактерија него ваздух изнад градских улица, нарочито ако има засађених четинара.

Зелени засади смањују ниво буке за 5-10%, што зависи од ширине зеленог појаса, спратности и врсте биљака.

Војводина се простира на површини од 2.150.000 хектара од чега шуме и ваншумско зеленило заузимају 6,6% од укупне површине, или 146.000 хектара.

Према овим подацима **Војводина спада у ред најмање пошумљених регија у Европи.**

Такође је врло неповољан и њихов распоред. 90% шума представљају заокружене и издвојене целине на Фрушкој гори, Вршачким планинама, Делиблатској и Суботичко-хоргошкој пешчари, Сремском базену и дуж највећих војвођанских река.

Преосталих 10% шума је разбацано на великом простору војвођанског атара површине близу 2 милиона хектара.

Уколико се не подигну засади, односно не повећа шумовитост Покрајине са садашњих 6% на 14% (оптимална) - **Војводини прети опасност да постане пустињска регија.**

ДА ПЛОДНА РАВНИЦА НЕ ПОСТАНЕ ПУСТИЊА ПОСАДИ ДРВО

Илустрације Маринко Лебовић
Дизајн Милена Мајсторовић

Сади дрво

Где год нађеш згодно место,
ту дрво посади!

А дрво је благородно па ће га наградити.
Наградиће изобиљем хлада, рода свој,
наградиће било шебе, било брајна швој.

Јован Јовановић Змај

О ДРВЕЋУ РЕКЛИ...

„Неговати дрво значи неговати добро, лепо и племенито у човеку.“

Ј. Стерлинг Мортон

“Ко сади дрвеће,
воли ближњег свог.“

Енглеска пословица

“Људи који нису у стању
бринути о дрвећу, ускоро ће
живети у свету који није у
стању бринути о људима.“

Bryce Nelson

“Ако размишљаш годину
дана унапред, посеј семе.
Ако размишљаш десет година
унапред, посади дрво.“

Кинески песник, 500 година пне

“Друштво је напредно када
стари људи саде дрвеће,
иако знају да у његовом
хладу никада неће седети.“

Грчка пословица

“Најбоље време за садњу
дрвећа је било пре 20
година. Друго најбоље
време је сада.“

Кинеска пословица

Сви ми дишемо исти ваздух, пијемо исту воду и једемо храну која потиче из заједничке, глобалне животне средине. У којој мери ће тај ваздух, вода и намирнице бити чисти и здрави - зависи и од тебе.

Учини нешто - ПОСАДИ ДРВО!

Садња дрвећа је једноставан и ефектан начин да улепшате изглед свог поседа (врт, окућница...), обезбедите хлад лети и заштиту од ветра зими, заштитите приватност и истовремено увећате вредност своје имовине. Такође ћете дати свој лични допринос озелењавању животног простора и смањењу опште загађености.

Пре него што приступите садњи дрвета пожељно је потражити савет стручне особе!

У наставку су дата основна упутства везана за садњу дрвећа.

ОДАБИР ВРСТЕ ДРВЕТА И МЕСТА ЗА САДЊУ

На самом почетку важно је да знате за коју сврху садите дрво (хладовина, украс, смањење аерозагађења...).

Од тога зависи и одабир врсте дрвета као и погодног места за садњу. Одаберите такво место за садњу на ком има довољно слободног простора за неометан раст дрвета.

Непогодна места за садњу су у близини подземне инфраструктуре (водоводне и канализационе цеви и сл.), електричних и телефонских водова, у близини зидова или темеља грађевина.

Утврдите особине земљишта на месту за садњу (плодност, механички састав, ...) и томе прилагодите одабир врсте дрвета.

Врсте са крупним и тврдим плодовима не треба садити у близини пешачке или бицикличке стазе.

Врсте са трновима или отровне врсте не треба садити у близини места за игру предшколске деце.

Информишите се о законским ограничењима у вези са садњом на јавним и на приватним зеленим површинама!

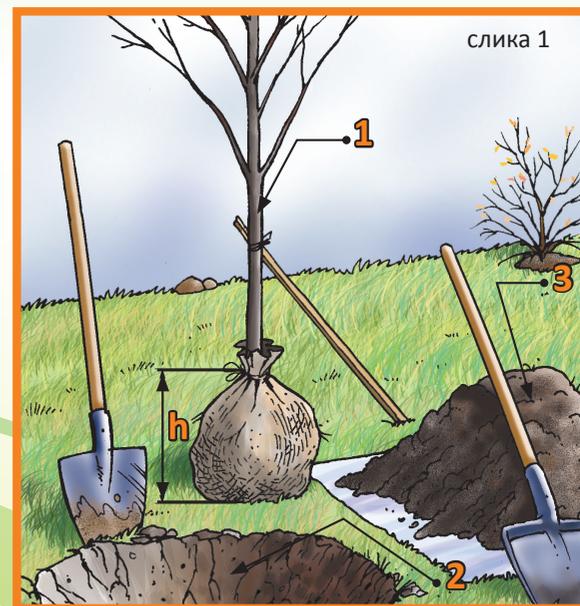
Најстарије живо дрво на свету се налази у Шведској и старо је преко 8000 година.

ОДАБИР САДНИЦЕ

Саднице је препоручљиво набавити у расаднику. Добра и здрава садница има следеће особине:

- има само једно стабло које је право и разгранато и добро упакован бусен,
- нема знаке обољења или инсекте по себи, рак - ране, мртву кору,
- нема повреде, неправилне и грубе резове нити премазане резове.

Проверите да ли расадник има уверење надлежне службе о здравственом стању биљака.

1 - садница 2 - јама за садњу 3 - ископана земља

При куповини информишите се о карактеристикама и потребама врсте коју сте одабрали.

ПРИПРЕМА САДНИЦЕ И ТЕРЕНА

Уколико је могуће, терен припремите пре него што донесете садницу.

Док не почнете саму садњу коренов бусен одржавајте влажним, а садницу чувајте у хладу.

Ископајте јаму 2-3 пута већег пречника него што је пречник бусена.

Дубина рупе треба да одговара растојању од кореновог врата (место где корен почиње да се грана) до дна бусена (на слици 1 означено са h). Разбијте тврде комаде земље.

Бочне стране јама не би требало да буду тврде и збијене.

Дно оставите чврсто.

Немојте додавати минерална ђубрива приликом садње.

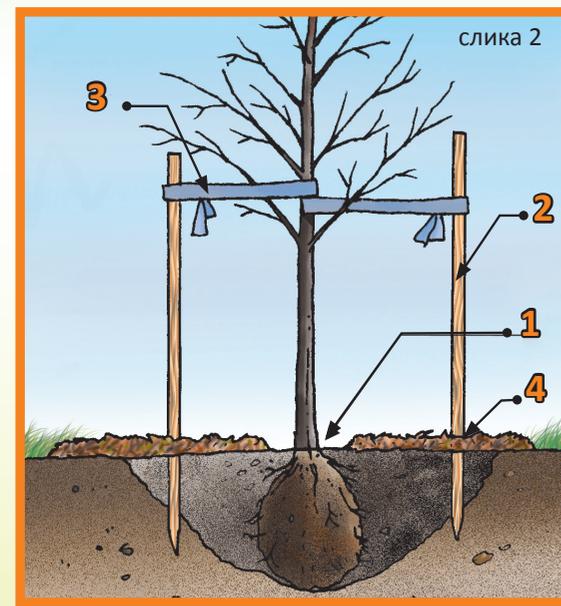
САДЊА

Док преносите садницу држите је за бусен, а никако за стабло. Уколико је бусен у пластичној саксији или кеси, уклоните је.

Не уклањајте земљу са бусена.

Дубина садње треба да је иста као што је била у расаднику пре пресађивања. Зато немојте додавати земљу изнад висине бусена, односно кореновог врата (види слику 2).

Поставите садницу у јаму, усправите је и вратите ископану земљу. Битно је да се задржи оријентација саднице у односу на стране света, као у расаднику, јер се тиме спречава појава упале коре (настаје ако се северна страна саднице окрене на југ и обрнуто).

1 - коренов врат 2 - потпорни колац 3 - широка трака 4 - слој малча

Благо сабијте земљу и залијте. Орежите само одумрле и изломљене гране. Не премазујте резове. Уколико је стабло омотано заштитном тканином, уклоните је.

Поставите потпорне колчеве, док садница не ојача, али тако да јој они буду потпора, а истовремено омогуће и њихање. Користите широке траке причвршћене за два колца (види слику 2).

Направите удубљење (тањир) око саднице које служи за сакупљање површинске воде. По завршеној садњи ставите малч (заштитна простирка) на земљиште око саднице, јер штити од исушивања и раста корова.

Простирка може бити од суве коре дрвета, сламе, покошене траве, пиљевине, компоста и сл. Слој простирке треба да је дебљине 4-10 см и по целој површини садне јама. Простор пречника 15 см око дебла не прекривајте малчом.

Уколико постоји опасност да животиње оштете кору дрвета, поставите жичану заштиту око дебла (види слику 3).

НЕГА ПОСЛЕ САДЊЕ

Вода је одлучујући чинилац за преживљавање младе саднице. Редовно заливајте прве године након садње. Једном до два пута недељно лаганим млазом нападајте земљу око биљке у ширини крошње. Наставите са неопходним заливањем у наредних пет година после садње.

Немојте користити косилицу у близини дрвета, како не би дошло до његовог повређивања.

Смањите употребу хербицида у близини саднице.

За прихрањивање дрвећа најбоље је користити органска ђубрива (компост, згорели стајњак...).

1 - жичана заштита 2 - тањир за сакупљање воде 3 - малч

Извршите малчирање сваког пролећа, првих пет година. При малчирању претходно почупајте коров и траву, јер они користе иста хранива из земљишта као и ваше дрво.

Уклоните потпорне колчеве и каишеве годину дана након садње. Једино у подручјима са екстремно јаким ветром потпору оставите две године, али не дуже.

Уклоните оболеле или сломљене гране.

Немојте одсецати врх саднице ради редукције висине.

Код резивања великих стабала и проблема са инсектима или болестима, најбоље је да се обратите стручним лицима.

Одсецање грана у близини електричних водова треба да врше само стручне службе.